

ОБЩИНА ПОПОВО

7800 гр. Попово
ул. „Ал. Стамболийски“ №1
тел.: 0608/40021
факс: 0608/40024

MUNICIPALITY POPOVO

7800 Popovo, Bulgaria
str „Al. Stamboliyski“ №1
tel.: +359 60840021
fax: +359 60840024

e-mail: obstina@popovo.bg
web-site: <http://www.popovo.bg>

УКАЗАНИЯ

Член 2, ал.1 от Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН) дава легално определение за домашно насилие.

Съгласно разпоредбата: **ДОМАШНО НАСИЛИЕ** е всеки акт на физическо, сексуално, психическо или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са или са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство или в интимна връзка.

За **психическо насилие върху дете** се смята и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие.

Посочените горе актове може да се извършват чрез действие или бездействие.

ЗАЩИТА по ЗЗДН може да търси всяко лице, пострадало от домашно насилие, извършено от следните лица:

1. съпруг или бивш съпруг;
2. лице, с което се намира или е било във фактическо съпружеско съжителство или в интимна връзка;
3. лице, от което има дете;
4. възходящ;
5. низходящ;
6. лице, с което се намира в родство по сребрена линия до четвърта степен включително;
7. лице, с което се намира или е било в родство по сватовство до трета степен включително;
8. настойник, попечител, лице, на което са възложени грижи за детето, или лице, на което детето е поверено;
9. лице, което е роднина по права или по сребрена линия до четвърта степен включително, на лицето, с което се намира или е било във фактическо съпружеско съжителство или в интимна връзка;
10. лице, с което родителят се намира или е бил във фактическо съпружеско съжителство или в интимна връзка;
11. лице, което е съпруг или бивш съпруг на родителя.

В СЛУЧАЙ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ ПОСТРАДАЛОТО ЛИЦЕ ИМА ПРАВО ДА СЕ ОБЪРНЕ КЪМ СЪДА ЗА ЗАЩИТА, с молба за издаване на:

- Заповед за защита от домашно насилие по чл.8 от ЗЗДН, или
- Заповед за незабавна защита от домашно насилие по чл.8, във връзка с чл.18, ал.1 от ЗЗДН.

ПРАВА на пострадалото от домашно насилие лице:

Съгласно чл.4, ал.2 от ЗЗДН: *По искане на пострадалото лице държавните и общинските органи, лечебните заведения и юридическите лица, които осъществяват дейност*

по превенция и защита от домашното насилие, са длъжни в срок до 24 часа да препратят до съответния районен съд молбата за образуване на производство по издаване на заповед за защита.

Съгласно ал.3 от същата разпоредба: В случаите, когато има данни за опасност за живота или здравето на пострадалото лице, то може да подаде и молба до органите на Министерството на вътрешните работи за предприемане на мерки съгласно Закона за Министерството на вътрешните работи.

Следва да се знае от всеки пострадал от домашно насилие, че при негово желание и отправено искане за това, **всеки лекар е длъжен** да издаде документ, в който писмено да удостовери констатираните от него увреждания или следи от насилие и никой не следва и не може да откаже това.

Съгласно чл.5, ал.1 от ЗЗДН, **МЕРКИТЕ ЗА ЗАЩИТА** от домашното насилие са:

1. задължаване на извършителя да се въздържа от извършване на домашно насилие;
2. отстраняване на извършителя от съвместно обитаваното жилище за срока, определен от съда;
3. забрана на извършителя да приближава пострадалото лице, жилището, местоработата и местата за социални контакти и отдих на пострадалото лице при условия и за срок, определени от съда;
4. забрана на извършителя да осъществява контакт с пострадалото лице под каквато и да е форма, включително по телефон, чрез електронна или обикновена поща и факс, както и чрез всякакви други средства и системи за комуникация при условия и за срок, определени от съда;
5. временно определяне на местоживеенето на детето при пострадалия родител или при родителя, който не е извършил насилието, при условия и за срок, определени от съда, ако това не противоречи на интересите на детето;
6. задължаване на извършителя на насилието да посещава специализирани програми за преодоляване на агресията и справяне с гнева;
7. насочване на пострадалите лица към специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа или програми за възстановяване.
8. насочване на пострадалите деца към специализирани услуги за защита, помощ и подкрепа на деца, жертви или свидетели на насилие.

КОМПЕТЕНТЕН да наложи мярка за защита е **РАЙОННИЯТ СЪД**, в района на който пострадалото лице фактически пребивава към момента на подаване на молбата (чл.7 от ЗЗДН).

Съгласно чл.8, ал.1 от ЗЗДН, производството по издаване на заповед за защита **може да се образува ПО МОЛБА** на:

1. пострадалото лице, ако е навършило 14-годишна възраст или е поставено под пълно или ограничено запрещение;
2. брат, сестра или лице, което е в родство по права линия с пострадалото лице;
3. настойника или попечителя на пострадалото лице, лицето, на което са възложени грижи за детето, или лицето, на което детето е поверено;
4. директора на дирекция "Социално подпомагане", когато пострадалото лице:
 - а) е малолетно или непълнолетно;
 - б) се намира в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или е поставено под запрещение.

Производството **може да се образува и по искане на ПРОКУРОРА**, когато пострадалото лице не може да се защити поради:

- **безпомощно състояние** или е
- **в зависимост от извършителя.**

МОЛБАТА е писмена и съдържа:

1. имената, единния граждански номер или друг идентификационен номер и дата на раждане на молителя; в случаите, в които лицето пребивава краткосрочно на територията на страната – и адрес, на който да бъде призван; по искане на молителя призоваването му може да се извърши чрез телефон, електронен адрес за връчване, телекс, факс или с телеграма;

2. имената и адрес, на който извършителят може да бъде призван, както и номера на телефона;

3. данни за семейната, родствената или фактичката връзка между пострадалото лице и извършителя;

4. датата, мястото, начина и други факти и обстоятелства за извършеното домашно насилие;

5. подпис.

Съдът служебно конституира като страна пострадалото лице, в случаите, когато производството по издаване на заповед за защита се образува по молба от:

- брат, сестра или лице, което е в родство по права линия с пострадалото лице;

- настойника или попечителя на пострадалото лице, лицето, на което са възложени грижи за детето, или лицето, на което детето е поверено;

- директора на дирекция "Социално подпомагане", когато пострадалото лице:

а) е малолетно или непълнолетно;

б) се намира в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или е поставено под запрещение;

- както и когато пострадалото лице не може да се защити поради безпомощно състояние или зависимост от извършителя, производството може да се образува и по искане на прокурора.

Когато производството се образува по молба от пострадало лице, което е навършило 14-годишна възраст или е поставено под пълно или ограничено запрещение, към молбата по може да се приложи и декларация от молителя за извършеното насилие.

Съгласно чл.10, ал.1 от ЗЗДН, **молбата се подава в СРОК до три месеца от акта на домашно насилие, освен ако** това е обективно невъзможно, **но не по-късно от 6 месеца.**

Срокът не се смята за пропуснат, когато молбата до съда е подадена чрез общината, кметството или органите на Министерството на вътрешните работи.

При подаване на молбата НЕ СЕ ВНАСЯ ДЪРЖАВНА ТАКСА.

Държавната такса и разноските по делото се възлагат от съда на извършителя на домашното насилие при издаване на заповедта, **освен** при отказ за издаване на заповед или при отмяна на заповедта. В тези случаи държавната такса и разноските по делото се заплащат от молителя, освен когато молбата е за защита на лица, които не са навършили 18-годишна възраст, както и на лица, които са в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост или са поставени под запрещение.

Съдът може да вземе решение за предоставяне на правна помощ по реда на Закона за правната помощ, когато пострадалото лице е:

- **непълнолетно;**

- **поставено е под запрещение;**

- **в безпомощно състояние вследствие на тежко увреждане, заболяване или старост,** съдът може да вземе решение за предоставяне на правна помощ по реда на Закона за правната помощ.

Когато молбата съдържа данни за пряка, непосредствена или последваща опасност за живота или здравето на пострадалото лице, районният съд в закрито заседание без призоваване на страните издава заповед за незабавна защита в срок до 24 часа от получаването на молбата. Заповедта за незабавна защита подлежи на незабавно изпълнение.

Със заповедта за защита или за незабавна защита съдът налага една или повече мерки за защита.

Когато съдът издаде заповед за защита, същата подлежи на НЕЗАБАВНО ИЗПЪЛНЕНИЕ.

В производството по издаване на заповед за защита са допустими доказателствените средства по Гражданския процесуален кодекс, като съдът събира доказателства и по своя инициатива.

Доказателствени средства в производството могат да бъдат и:

1. протоколите, докладите, оценката на риска и други актове, издадени от дирекциите "Социално подпомагане" от Министерството на вътрешните работи, от лекари, както и от психолози, консултирали пострадалото лице;
2. документите, издадени от доставчици на специализирани услуги за защита от домашното насилие;
3. декларацията по чл.9, ал.3 от ЗЗДН

Когато няма други доказателства за конкретни факти и обстоятелства, съдът издава заповед за защита само на основание приложената декларация по чл.9, ал.3 от ЗЗДН.

Съгласно алинея 2 на чл.5 от Закона, мерките по ал.1, т.2 – 5 се налагат за срок **от три до 18 месеца** при приспадане на срока на действие на мерките при издадена заповед за незабавна защита по [чл.18](#) и [19 от ЗЗДН](#).

Пострадалото от домашно насилие лице в молбата си **следва да посочи** за какъв срок желае да бъде наложена съответната мярка за защита, като единствено и само в правомощията на съда е да определи срока, т.е. посоченият от пострадалото лице срок **не задължава** съответния съд да се съобрази с него, като сам определя срока за налагане на съответната мярка за защита.

В производствата по ЗЗДН съдът извършва задължителна преценка за налагане на мярката по чл.5, ал.1, т.5 (*временно определяне местоживеенето на детето при пострадалия родител или при родителя, който не е извършил насилието, при условия и за срок, определени от съда, ако това не противоречи на интересите на детето*), когато пострадалият и извършителят имат дете.

Съдът може да постанови като защитна мярка режимът на лични отношения, определен по реда на Семейния кодекс, между детето и родителя, извършител на домашно насилие, да се осъществява за срока по чл.5, ал.2 от ЗЗДН в защитена среда, предоставена в специализирана услуга по този закон или осигурена от доставчик на социална услуга по настоящия адрес на детето или по местопребиваването му, под надзор на психолог или социален работник.

Следва да се знае, че ЗЗДН урежда:

1. правата на лицата, пострадали от домашно насилие или в риск;
2. мерките за защита от домашното насилие;
3. органите и механизмите за провеждане на държавната политика за превенция и защита от домашното насилие и взаимодействието между тях;
4. програмите за превенция и специализираните услуги за предоставяне на защита, помощ и подкрепа на лицата, пострадали от домашно насилие или в риск;
5. производството за налагане на мерки за защита от домашното насилие;
6. мерките по прилагане на Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела (ОВ, L 181/4 от 29 юни 2013 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 606/2013".

Мерките по ЗЗДН **не изключват** гражданската, административнонаказателната и наказателната отговорност на извършителя.

ЗЗДН има за цел да даде бърза и ефективна защита и да осигури помощ и подкрепа на лицата, пострадали от домашно насилие или в риск, и да упражни превантивно и възпиращо действие върху извършителя на насилието.

Съгласно чл.6ж, ал.1 от ЗЗДН, на лице, пострадало от домашно насилие, се предоставят самостоятелно или като комплекс следните специализирани услуги:

1. национална телефонна линия за помощ на лица, пострадали от домашно насилие или в риск;
2. консултативен център за лица, пострадали от домашно насилие;
3. защитено жилище.

Специализираните услуги се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата, пострадали от домашно насилие или в риск, и са безвъзмездни. Услугите се предоставят независимо дали пострадалите са изразили съгласие да сътрудничат за разкриване на извършителя на домашното насилие.

Ползването на посочените специализирани услуги **не изключва** ползване и на други услуги.

На лице, извършило домашно насилие, се предоставя специализирана програма за преодоляване на агресията и справяне с гнева. Програмата може да бъде част от комплекс за специализирани услуги или да се предоставя самостоятелно (чл.6з от ЗЗДН).